

Gebruik van 111782

MOLEN TE BONNEN

1908 * 1987

K.BOS

Klamer Bos
Niesiena van der Molen
Kamille 5
9461 HJ Gieten

De molen tijdens de sloop 1986/87.

Papa, papa, ze breekt de moul'n af.
Zo kwamen mijn dochters Marijke en Meleen thuis uit school.
Deze verontrustende mededeling was het begin van veel speurwerk, naar de geschiedenis van de molen van Bonnen.
Allereerst even foto's gemaakt van de sloop en wat er nog van over was.
Veel vragen gesteld bij de fam. Speelman, fam. Kamp-huis en fam. Feijen.
Div. fotoboeken nagekeken, het gem. archief van Gieten nageplozen naar de bouwaanvragen.
Na veel passen en meten alles op een rijtje gezet en geprobeerd er een leuk verhaal van te maken voor mijn dochters.
Om te kunnen voldoen aan de vele vragen van div. mensen heb ik het ter boek gesteld.

Bonnen 30 maart 1989.

De geschiedenis van de molen in Bonnen.

In het molenboek van Drenthe pag. 188 staat vermeld no.: 129 Bonnen korenmolen achtkante bovenkruier met stelling Bouwjaar 1908, verdwenen (afgebroken) 1928.

Gem. Gieten: ligging, in het oosten van het dorp aan de noordzijde.

Henderik Speelman was timmerman en kastelein, maar hij was voornemens om bakker te worden. Op 31 maart 1897 vroeg Henderik aan de burgemeester van Gieten toestemming om in Bonnen sectie E 641 een woonhuis met daarin een bakkerij te mogen bouwen om er brood, beschuit en kleingood te bakken.

Op 16 april kreeg hij daarvoor toestemming en op 22 april van het Rijkstoezicht op Fabrieken en Werkplaatsen een Hinderwetvergunning.

Dat jaar was het begin van bakkerij Speelman.

Het ging Henderik en Katrijn goed.

Maar ondernemend als Henderik was, wou hij zijn eigen seel graag verzorgen en daarom maakte hij plannen om een molen te bouwen.

In Gasselternijveen was de houtzaagmolen van de fam. Mulder te koop.

2 jan. 1908 vroeg Henderik aan de burgemeester van Gieten toestemming om achter zijn huis een korenmolen te mogen bouwen.

Het perceel werd begrensd door: ten oosten en ten noorden door Willem Westerhuis, ten westen door Albert Meijering en ten zuiden door de straat in bezit van Jan Meursing Buiters in de Veenhof en gebruikt door de gem. Gieten. (oprijlaan havesate Entinge).

Zoals toen ook al gebruikelijk, was de mogelijkheid aanwezig om een bezwaarschrift in te dienen. Een bezwaarschrift kwam binnen van buurman Albert Meijering, hij dacht dat als hij bij werkzaamheden op het land gebruik maakte van zijn paard, die wel eens zou kunnen schrikken van het draaien der wieken.

Maar op 11 feb. 1908 werd er een hinderwetvergunning afgegeven.

De molen werd afgebroken en in Bonnen weer opgebouwd.

Om voor beide zonen ook een goede toekomst te garanderen, wilde Henderik een grotere bakkerij bouwen tussen het huis en de molen.

Op 31 maart 1913 diende hij hiervoor een verzoek in. De hinderwetvergunning kreeg hij op 19 april en de bouw kon beginnen.

In 1914 kon in de nieuwe bakkerij worden begonnen met het bakken van brood.

In de jaren die daarop volgden werd er hard gewerkt en kwam de bakkerij/maaldery van Henderik en zijn zoons Antoon en Henderik jr. tot grote bloei.

Antoon was de molenaar en de handelaar, H. jr. ging ook, zoals in die tijd gebruikelijk was, in de leer bij andere bakkers om het vak onder de knie te krijgen.

Toen H. sr. in 1922 kwam te overlijden werkte H. jr. in Vluchtwedde.

Hij kwam terug en zette het bedrijf voort.

Ook hij had in die tijd leerlingknechten in dienst, een van die knechten was Kamphuis.

Toen Kamphuis in 1923 in Bonnen kwam waren de remkleppen van de wieken reeds verdwenen.

H. sr. had al eens een plan gehad om de molen op stoom te laten lopen, maar daarvoor kreeg hij geen toestemming.

Wel mocht hij voor de aandrijving een elektromotor plaatsen wat dan ook gebeurde.

Op de wind is dus niet veel meer gemalen.

Katrien de vrouw van H. sr. had toen de teugel in handen, ze vroeg ook aan Kamphuis of hij daar geen probleem mee had.

Kamphuis was zowel molenaarsknecht als bakkersknecht, soms maalde hij nog op de wind, hij maakte dan gebruik van zeilen op de wieken.

Na ongeveer een jaar ging hij naar een andere bakker.

Antoon niet zo'n handelaar als zijn vader ging failliet in 1928.

Dit kostte ook de molen de kop.

Geld voor onderhoud was er niet meer dus werd de kop eraf gesloopt en sinds die tijd werd er alleen gema-

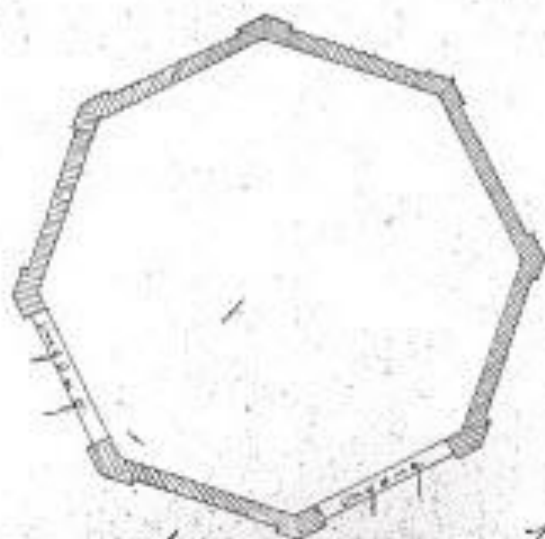

Bylag van 16
(1908)

Plan van een te bouwen Windkruiswiel.

Voor den Heer H. Spalman

te Bommen.

W. G. J. G. J.

Schaal 1:100

len op elektra.
Antoon vertrok en Kamphuis kwam wederom als knecht bij H.jr. aan het werk, nu voor de tijd van ongeveer twee en half jaar.
Hij was een goede knecht en Katrien zag hem dan ook niet graag vertrekken.
Henderik had intussen meer oren naar het molenaarschap dan voor de bakkerij.
Hij had ook een vrachtauto aangeschaft om zijn meel bij de klanten te krijgen en om voor div. anderen vracht te vervoeren o.a. voor Klamer Alferink, zijn overbuurman turf uit het veen of kolen van het treinspoor in Assen.
In 1933 was Kamphuis gehuwd en zocht meer vastigheid.
Hij kon de bakkerij van Katrien huren.
Katrien ging weg uit Bonnen en ging in Gieten aan de Stationsstraat wonen.
Het woonhuis was reeds lang bewoond door 2 huishoudingen dus kwam H.jr. met zijn gezin in de voorkamer te wonen.
Kamphuis begon zijn loopbaan als zelfstandig bakker in Bonnen.
Zijn devies was, goed brood bakken en op tijd bezorgen.
Bij de boeren voor 18.00 uur, want als die onder de kos wegwamen na het melken moest het brood op tafel staan.
En het merendeel van zijn klanten waren boeren.
Huurcontracten liepen in die tijd 3 jaar.
In de 2e periode ging Henderik als molenaar failliet en de behuizing, bakkerij en korenmalerij zouden worden verkocht.
Kamphuis meldde bij de curator, dat hij het recht van eerste koop had, maar dat gold niet meer in een faillissement werd hem medegegeeld.
Dus kwam er een aankondiging in de krant dat op woensdag 27 okt. des namiddags om 2 uur in Hotel Vorenkamp te Gieten publiek zou worden verkocht het hele spul van de fam. Speelman.
Op de dag van de verkoop was Kamphuis om 2 uur nog aan het venten bij de klanten.
Die vroegen hem of hij niet bij de verkoping moest zijn.

H. Ph. KAMPHUIS, v.h. H. SPEELMAN, BONNEN 12
Brood-, Koek- en Biskuitbakkerij.

Houdt zich beleeft aanbevolen voor het leveren van TAARTEN,
GEBAKJES en prima zoeten KOEKJES.

Specialiteit in fijne KOEKEN.

Beleeft aanbevelend.

1934

**BAKKERIJ EN
KORENMALERIJ
BONNEN - GIETEN.**

Op Woensdag 27 October 1933,
des nam, om 2 uur, in 't Hotel
VORENKAMP te Gieten, zal pu-
blijk in ééne zitting worden ver-
kecht:

EENE

'FLINKE BEUIZING

met

APART STAANDE BAKKERIJ

en apart staande

ELECTR. KORENMALERIJ,

benoemd ERF en
TUIN, samen groot
12.20 A., waarin se-
dert jaren een flinke
bakkerij en korenmalerij met han-
del in voederartikelen wordt uitge-
oefend, gunstig staande en gelegen
te Bonnen, gemeente Gieten.

De bakkerij is nuur bij den heer
H. P. KAMPHUIS en korenmalerij
ook in gebruik bij eigenaar.

Een en ander toebehoorende aan
en mede bevoegd door den heer
H. SPEELMAN.

Aanvaarding en betaling 1 Mei
1933.

R. A. LAMMERS,
Notaris te Gieten.

UW ADRES IS

Bakker *Kamphuis*

Gieten - Bonnen 15

Telefoon 220

1956

Hartige beet

Hartige beet

Grossierderij „De Hondsrug”

bevoordt ook Uw leveringen met de

echte UDEMA'S droge metworst

hier te vinden op het landje

UDEMA GIETEN

Hartige beet

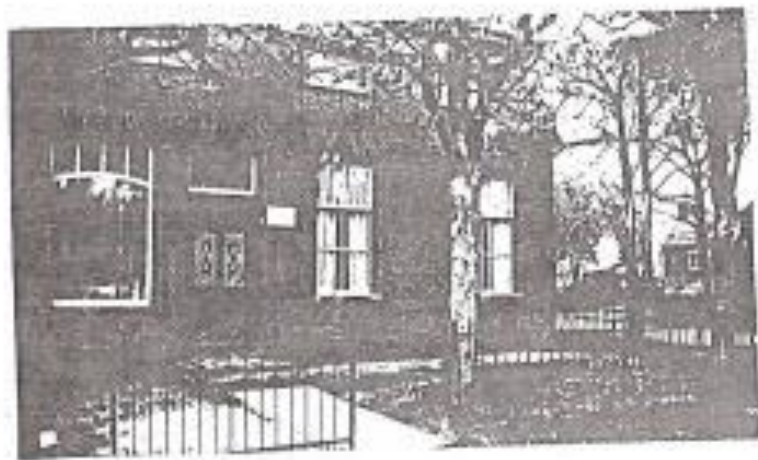
Hartige beet

1963

"Waarom", zei hij, "centen heb ik niet, om het spul te kopen, dus heeft het voor mij geen zin".
"Dan ga je maar naar Zwiers van de Boerenleenbank, die heeft wel geld voor je, want wij willen je niet missen als bakker".
Dat wist hij zelf ook wel, maar de klanten moesten toch eerst brood hebben.
Hij spoedde zich dus naar de verkoping.
Toen hij daar kwam zei de klerk dhr. Knoop, van notaris Lammers, "Zo nu kunnen we beginnen met de verkoping".
Kamphuis had zich ook niet omgetrokken, hij kwam in ventkleding binnen want er waren nog klanten die nog geen brood hadden.
In de eerste ronde voor de pauze werd er o.a. door de heer Homan Free geboden, die wou het alleen maalrecht in Gieten hebben.
Bij de bakkerij had eigenlijk geen belang.
Het bod kwam op f.7300.--.
Knoop ging met dit bod naar de voorkamer, want daar zat Katrien. (Vorenkamp was gehuwd met dochter Lammechien).
Katrien was tevreden met het bod, degene die na de pauze een hoger bod deed was eigenaar geworden.
De achtergebleven heren in de zaal hadden ook even gepraat.
Paander Martens vroeg en Kamphuis bood f.10.--+ en werd eigenaar van het woonhuis, de bakkerij en de molen.
De molen heeft hij niet lang gedraaid daar was niet genoeg mee te verdienen, Willem Schuiling huurde de molen, die hij dreef naast het boerenwerk.
Dit deed Willem tot ongeveer 1954 totdat de zuivelabriek Gieten/Bonnen met een maalderij begonnen.
In de meidagen van 1940 werd de bovenverdieping van de molen door de Duitsers gevorderd om er een uitkijkpost van te maken.
Er werd een hokje op geplaatst en op de zolder 2 ledikanten.
Door de Duitsers is het nooit gebruikt, maar wel door de jeugd van Bonnen als speelplaats.
Direct na de oorlog werd het eraf gehaald, ook het gehele houten bovenstuk.
De balken van goe grenen hout werden verkocht aan een scheepstimmerman in Hoogezand.
Het nieuwe dak kwam direct op de muren te liggen. 8

Albert Bos op de plaats van de oude
melkfabriek met de molen op de
achtergrond ± 1922.

De winkel voor de oorlog.

Johannes Bos 1934

Kamphuis aan het venten

Gezicht op Bonnen vanuit de molen
voor de oorlog.

Henderik Speelman woonde nog een tijdje bij Kamp-
huis in de voorkamer en vertrok later naar Wedde
om daar een café te beginnen.

Menige Sonner en Gieter bracht daar een bezoek in
die tijd.

Hij bleef tot aan zijn dood kastelein, zijn zoon
Dik heeft het café ook nog gehad.

In Gieten bleef de andere zoon Henderik achter, die
werd bakker bij de centrale bakkerij.

Hij was ook ondernemend, want hij was het die in
Gieten als eerste begon met patatverkoop in een
caravan op de plaats waar nu het kantoor van het
waterschap de Oostermoersevaart staat en jaren
ventte hij met ijs.

Zijn zoon Henderik heeft een platenzaak aan de Sta-
tionsstraat.

Een zoon van Lammechien die gehuwd was met Voren-
kamp bestiert momenteel het reisbureau van Harmanni
aan de Eexterweg.

Het ondernemen zit de "Speelmannen" dus wel in het
bloed.

Het binnenwerk werd uit de molen gesloopt en de mo-
len werd voor enige tijd opslag van materiaal van
een wegebouwer die in Gieten toen aan werk was.
Ook werd de molen nog verhuurd aan de KI ver. van
Gieten/Bonnen om er tijdelijk enige stieren in on-
der te brengen, totdat de uitbreiding van de stal-
len gereed was.

Kamphuis bleef ondertussen brood, koek, banket
bakken tot genoeg van zijn klanten.

Er waren ondertussen 4 kinderen geboren, Elly, Piet
Matty en Eddy.

Elly heeft geruime tijd in de bakkerij meegewerkt
en het venten kwam voor een groot deel voor haar
rekening.

In 1954 overleed zijn vrouw E.A. Edens.

Gezien beide zonen er niet voor voelden om bakker
te worden werd in 1959 besloten te stoppen met de
bakkerij.

Vele jongens hadden bij hem het vak geleerd.

Ook overleefde hij vele collega bakkers, want ken-
de Gieten in die tijd niet als bakker Jan Stel,

Krikke, Kramer (Glastra), de Vries, Wolthuis,

R. Franger, Vos, Hommes.

Johannes Bos
bakkersleerling
1936

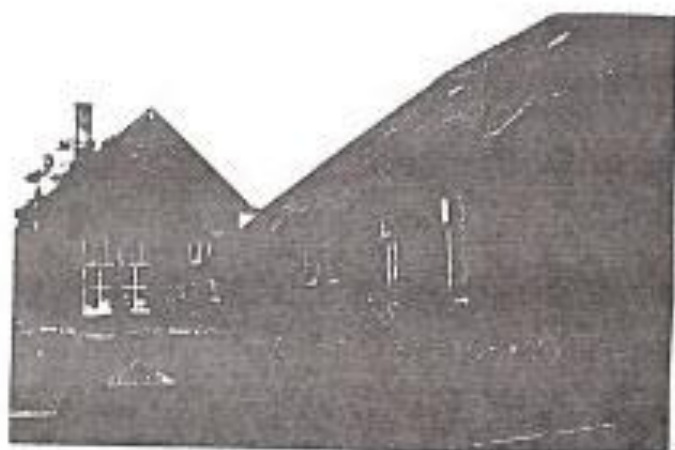

Op de Brink met
de bakfiets.

Zij allen waren reeds opgehouden, of waren toegetreden tot de centrale bakkerij.
Kamphuis kon werk krijgen bij Udemas en hij werd marktmeester voor de gemeente Gieteren.
Bakker was hij 43 jaar, als marktmeester moest hij op zijn 78e jaar noodgedwongen ophouden omdat zijn gshoor hem in de steek liet anders was hij dat nu nog geweest, want zijn gezondheid is goed en ondanks zijn hoge leeftijd van 85 jaar rijdt hij nog regelmatig in de auto.
Hij bleef nog 5 jaar in Bonnen wonen, dan waren de bedrijfsverplichtingen van de panden af en kon de fiscus niet zoveel van hem vorderen.
De bakkerij werd in die tijd nog even verhuurd aan Smit, Visser, v.d. Gugten exvertegenwoordigers van Udemas die na het afstoten van het kleine klantenwerk op straat dreigden te komen, maar ze begonnen voor zichzelf met een vleesgrossierderij "De Hondsrug". De grossierderij van de hondsrug verhuisde in 1964 naar de Ambachtsstraat in het pand van Zwinderman, toen in bezit van Ridder, die ook een korenmalderij had maar niet tegen de concurrentie van de coop korenmalderij van de zuivelfabriek was opgewassen. Binnenkort verhuizen zij naar het bedrijventerrein in een nieuw pand.
In 1964 op 1 april was de zaak verkocht aan Piet Feijen die er een autohandel in begon.
Kamphuis hertrouwde in 1964 met H. Siegers en ging wonen in de Eekschillersweg waar ze nu nog wonen.
Piet Feijen is nog steeds bezig in de autohandel en met het verbouwen van zijn huis.
Het onderstel van de molen werd gebruikt als spuitcabine en de bakkerij als garage, in het huis was een hefbrug.
Zoon Jan ging naar school en werd automonteur, hij stelde eigenlijk wat meer eisen, ook gedwongen door de tijd, aan het garagewezene.
Dan valt het doek voor de molen.
De molen wordt met hamer en beitel gesloopt in de winter 86/87 en de stenen worden gebruikt als fundering voor de garage.
Dat is het begin van een nieuw tijdperk.
Er werken nu 3 generaties Feijen, Piet, Jan en André, zoon van Piet zijn dochter.
Op 1 april 1989 bestaat het bedrijf dus 25 jaar wat

in kleine kring wordt gevierd.

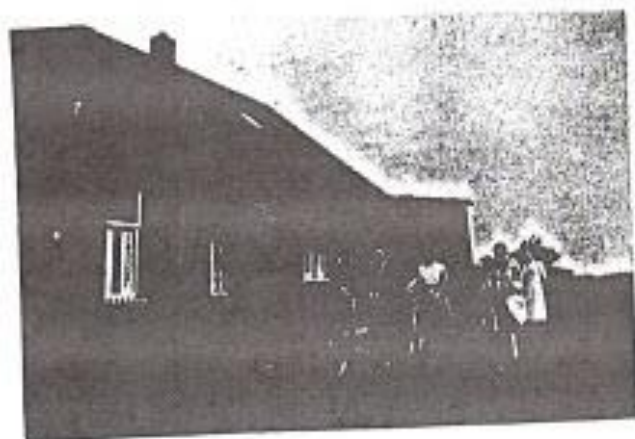
Klamer Bos 30 maart 1989.
Bonnen.

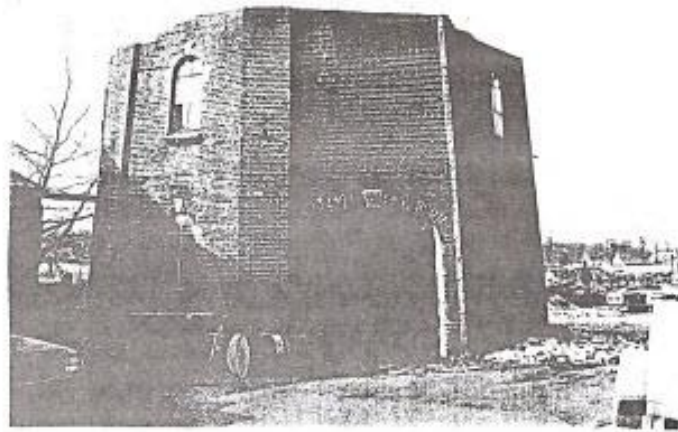
De bakkerij van de voorzijde 1950

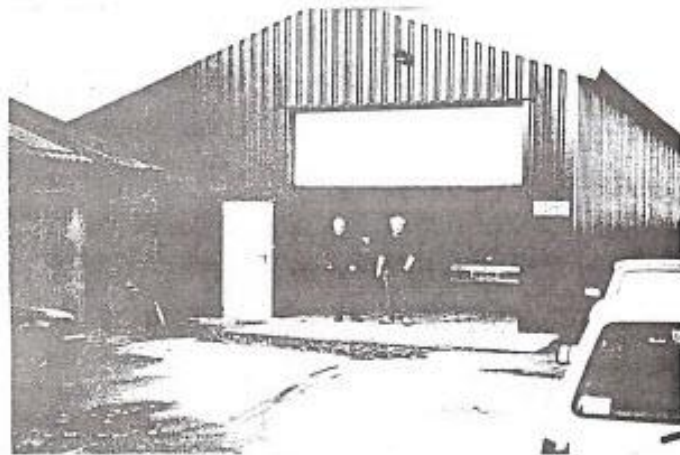
De bakkerij van de zijkant gezien.

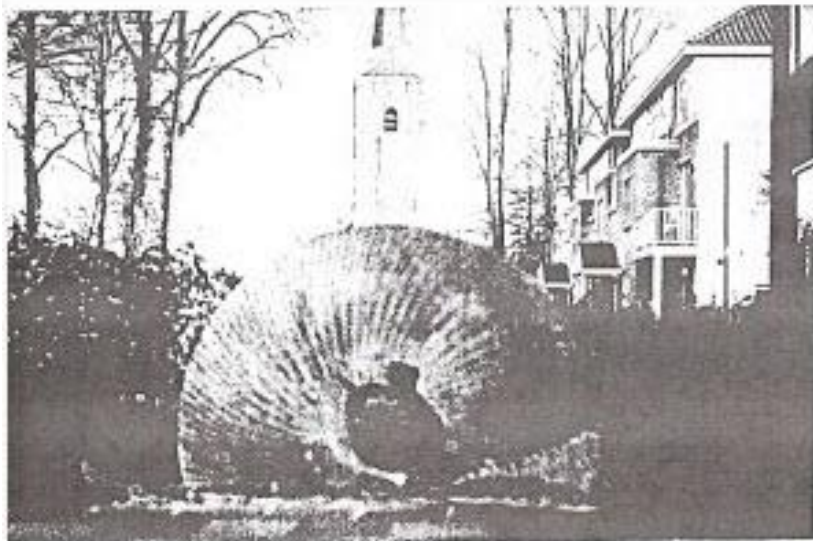
Het woonhuis met de molen.

Het onderstel vlak voor de sloop

De nieuwe Garage van Jan en Piet Feijen 1988.

Molensteen uit de Bonner molen
bij Henk Vorenkamp in de tuin.

De gebouwen gezien vanuit Bonnen ± 1950.

GARAGE BEDRYF FEYEN

Bonnen 15 9467 AC Gieten tel.: 1578.

MODERNE REPARATIE INRICHTING

ALLE MERKEN AUTO'S

REISBURO
H. Vorenkamp

H. VORENKAMP

Gieten, 9461 BB, Exterweg 21, Tel. 05926-2306

UW ADRES VOOR:

Cd's Video Mc's
Grammofoonplaten

Tevens verhuur van movie boxen.

HENK'S PLATENBAR

Stationstraat 26, 9461 GT GIETEN,
telefoon 05926-1859

De molen gezien vanaf de Hondsrug voor 1940.

